

AANTEEKENINGEN

OVER

eene kleine verzameling Lepidoptera

VAN DE

Talaut-eilanden

DOOR

Mr. M. C. PIEPERS en P. C. T. SNELLEN.

(Pl. 1 Fig. 1, 2.).

Zooals reeds op pag. 191 van deel 37 van dit Tijdschrift werd vermeld, had Dr. Vorderman te Batavia — dezelfde die ons ook eene collectie Lepidoptera van het eiland Belitoeng of Billiton bezorgde (zie Tijds. v. Ent. 33, p. 279 enz., en Notes of the Leyden Museum XIII p. 131—144) — de welwillendheid, ons mede eene verzameling vlinders van de Talaut-eilanden te verschaffen. Groot is zij niet, want zij bestaat slechts uit 26 soorten, doch daar omtrent de vlinderfauna dier afgelegen groep eilanden nog naauwelijks iets bekend is, oordeelden wij het nuttig, de juistheid van wijlen Professor Veth's opmerkingen geheel beamende, om van het verzamelde hier eene korte vermelding te doen, ook, omdat de kans zeer gering is, dat eerlang verdere bezendingen onze kennis in dit opzigt zullen verrijken. Aan Dr. Vorderman zij inmiddels, voor deze nieuwe bijdrage tot bevordering der wetenschap, onzen bijzonderen dank toegebracht.

De Talaut-eilanden vormen eene kleine groep, tusschen Celebes en Mindanao, inderdaad niet ver van het laatstgenoemde groote eiland gelegen. Zij worden ten noordoosten van de Sangir-eilanden

gevonden, zoodat men ze ook kan beschouwen als ten noorden van Halmaheira (Gilolo) liggende. Over hunne grootte enz. moeten wij naar speciale werken verwijzen, maar wat den aard hunner vlinder-fauna betreft, wanneer men deze vergelijkt met wat reeds omtrent de Lepidoptera bekend is van de Philippijnen, (zie Semper, die Schmetterlinge der Philippinischen Inseln, Bd. I Rhopalocera, 1886—1888) zoo mede over die der Sangir-eilanden (zie Oberthür, Observations sur les Lépidoptères des îles Sangir, Trans. Ent. Soc. of London 1879, p. 229 enz. pl. 8) en van Celebes, (zie Piepers en Snellen, Tijds. v. Ent. 21, 22, 23, 24, 26, 27 en 28 (1877—1885), dan blijkt daaruit dat er punten van overeenkomst bestaan met alle drie deze faunae, ja zelfs in een enkel opzigt met de fauna van het toch door eene diepe zee gescheiden en vrij ver verwijderde Borneo. De overeenkomst met de Lepidoptera der Philippijnen schijnt intusschen de overhand te hebben.

RHOPALOCERA.

Euploea Leucostictos Gmel., Syst. Nat. V, Ins. p. 2289. — Kirby, Trans. Ent. Soc. of London 1869, p. 358.

Danaïs Eunice Godart, Enc. Méth. IX p. 177.

var. *Depuiseti* Oberthür, Trans. Ent. Soc. of Lond. 1879 p. 230, pl. 8, fig. 2 ♀.

Eenige exemplaren van beide seksen, die in grootte, kleur en teekening overeenkomen met een paar der genoemde variëteit, van de Sangir-eilanden, in onze collectie. De witte, min of meer blaauw getinde teekening der bovenzijde, die bij *Depuiseti* vrij uitgebreid is, maakt deze variëteit vrij kenbaar. Zij verbindt overigens zeer geleidelijk de variëteit *Kadu*, Eschsch., van de Philippijnsche eilanden, met de variëteit *Viola* Butl. (*Westwoodii* Feld.), van Celebes.

Euploea Phaenareta Schaller, Naturforscher 21 p. 177, pl. 5, fig. 1, 2 ♂.

Pap. Midamus Cram. III p. 131 pl. 266 A. B ♀. (*Alea* Hübn., Verz.)

var. *Althea* Semper, Verhandl. des Hamburger Vereins 3 p. 106. — id., Schmett. der Philipp. I, 1 p. 29, pl. 6, fig. 1—3 ♂ ♀.

Een paar dat stellig tot *Althea* Semp. behoort; de grondkleur der bovenzijde is even donker, de teekening slechts iets meer met wit gemengd. Semper's *Euploea* is overigens stellig geene zelfstandige soort maar eene lokale variëteit van *Phaenareta*. Evenals de Javaansche exemplaren dezer soort, var. *Phoebus* Butl., is *Althea* iets spitsvleugeliger dan de voorwerpen uit de Molukken. De variëteiten *Salvini* Staud., van Palawan, en *Unibrunnea* Godm. en Salv., van Nieuw-Guinea en de Salomons-eilanden staan, wat den vleugelvorm betreft, tusschen *Phoebus* en de Moluksche exemplaren in. Semper merkt teregt op, dat zij niet in dezelfde afdeeling (genus volgens Moore en hem) behoort als de voorgaande soort. Dit is vroeger ook al eens gezegd (Tijds. v. Ent. 32, p. 383) en het blijkt dat die zienswijze instemming vindt.

Euploea Swainsonii Godart, Enc. Méth. IX Sppl. p. 815. — Semper, Schmett. der Philipp. I, 1 p. 20 pl. 4, fig. 7, 8 ♂ ♀.
var. *Talautensis* pl. 1. fig. 1. ♂.

Wij gelooven niet te dwalen wanneer wij deze *Euploea* beschouwen als tot de afdeeling *Andasena* Moore, (Proc. Zool. Soc. of London 1883, p. 270) behorende en als eene nieuwe, lokale variëteit van *Swainsonii*, die zich onderscheidt door de bijzonder donkere, bijna roetzwarte grondkleur der bovenzijde en de uitgebreide, helderwitte teekening, waardoor zij herinnert aan *Sacerdos* Butl., Proc. Zool. of Lond. 1883, p. 366, pl. 38, fig. 7. — Röber, Tijds. v. Ent. 34, p. 295. *Sacerdos* schijnt echter veel nader verwant te zijn aan de kleinere *Orope* Boisd., waarvan zij eigenlijk alleen door de donkere grondkleur kan worden onderscheiden.

Lucasii Semp., Schmett. der Phil. pl. 4 fig. 9 ♀ is de naast verwante vorm der variëteit *Talautensis* maar verschilt toch, indien wij de afbeelding als geslaagd mogen aanmerken, door lichtere grondkleur en tegen de punt der voorvleugels sterker ontwikkelde witte vlekken.

Op de bijgaande plaat is de ♂ der variëteit *Talautensis* afgebeeld. Het ♀ is iets smal- en spitsvleugeliger, met in cel 3 een weinig ingetrokken achterrand der voorvleugels. Verder is de zwarte grondkleur der bovenzijde een weinig valer en de flauw paars-witte vlekken op het midden der voorvleugels zijn ruim dubbel zoo groot als bij den ♂.

Hestia Leuconoe Erichson, Nova Acta Ac. Nat. Cur. XVI p. 83. — Distant, Rhop. Mal. p. 406, pl. 39, fig. 3. — Staud., Iris 1889, p. 26. — Semper, Schmett der Phil. I, p. 6 en p. 320, pl. 1, fig. 3, 4 ♂, 5 ♀.

Een aantal exemplaren. Zij komen het naast bij Semper's figuur 5; de zwarte vlekken bij den wortel der voorvleugels vormen echter eenen in cel 2 wel smalleren, maar toch geheel onafgebroken dwarsband en ook de pijlspitsvormige vlekken op drie vierden der achtervleugels zijn meestal verbonden, vooral de twee of drie onderste. De gele tint der vleugelwortels komt niet verder dan op Semper's aangehaalde figuur en is dus niet zoo ver verbreid als op Distant's afbeelding en op een voorwerp van Riouw in onze collectie. Bij de exemplaren van de Natuna-eilanden ontbreekt de gele tint geheel. (Zie Notes Leiden Mus. XVII p. 119 (1895).

Danais Cleona Cram. IV p. 173, pl. 377 F.

Var. (ab?) *Talautica* pl. 1. fig. 1. ♀.

Onder een groot aantal groenwit geteekende Danaïden, die echter meerendeels tot *D. Juventa* en *Limniace* behooren, bevindt zich ook een vrouwelijk exemplaar, dat duidelijk specifiek verschilt van de beide genoemde. De vorm en plaatsing der lichte vlekken en strepen komt naauwkeurig met die van *D. Cleona* Cram. ♀ overeen maar de kleur der geheele teekening is groenachtig wit, eenigszins onzuiver, zonder een spoor van geel. Daar geen tweede dergelijk voorwerp aanwezig is, blijft het natuurlijk onzeker of wij hier met eene aberratie (toevallige afwijking) of een lokaal ras te doen hebben. Het beste is dus, eene afbeelding te geven, voorloopig onder den naam *Talautica*, tot steunpunt voor later onderzoek.

Op Cramers afbeelding zijn de beide rijen kleine vlekken langs

den achterrand der vleugels wit, de overige geel. Volgens den tekst was het origineel van Amboina. Hier zij echter opgemerkt dat in Kirby's Catalogus van Cramer en ook van eenige andere werken, nooit de tekst is geciteerd. Dit is iets onvolledigs; de tekst dient wel degelijk te worden aangehaald, daar zij opheldering kan geven.

Danais luventa Cram. II p. 139, pl. 188 B.

Een aantal exemplaren. Zij komen merkwaardig goed overeen met de exemplaren van Celebes, (zie Tijds. v. Ent. 21 (1877—78) p. 6 en behooren dus tot de lokale variëteit *Ishma* Butler, Cist. Ent. I p. 2. — id., Lep. Exot. p. 53, pl. 29, fig. 3.

Danais Limniace Cram. II, p. 92, pl. 39 D, E.

Niet van Javaansche exemplaren verschillende.

Danais Abigar Eschsch., in Kotzebue's Reise III p. 209, pl. 7, fig. 12, a, b.

Een man. Hij is iets grooter dan de afbeelding door Eschscholtz geleverd, het wit op de achtervleugels is meer beperkt, maar in de middencel der voorvleugels ziet men nog eene witte langsstreep. *Chionippe* Hübn., Exot. stelt den type voor en verschilt daarvan niet.

Het schijnt dat *Abigar* wel eene variëteit kan zijn van *Artenice* Cram. IV p. 168, pl. 375 C, D, die misschien slechts het kleinere, Javaansche ras is van *Philene* Cram. Het gaandeweg ontdekken van overgangsvormen zal, ook bij de Rhopalocera der Indische fauna, met der tijd tot eene singuliere vermindering der geldige soorten aanleiding geven.

Danais Chrysippus L., Syst. Nat. Ed. X, p. 471.

Ook deze gemeene soort ontbreekt niet. De exemplaren behooren tot het ras der Sunda-eilanden dat, over het geheel genomen, kleiner en donkerder is dan de exemplaren van Afrika en Indie. De heer Moore beschreef die donkere exemplaren als eene afzonderlijke soort, onder den naam *Limnas Bataviana*, (Proc. Zool. Soc. of London 1883, p. 238). Het is reeds meer opgemerkt dat de

kenmerken van deze *Bataviana*, hoewel de meest afwijkende exemplaren een van de Afrikaansche en Indische voorwerpen vrij verschillend voorkomen hebben, niet bestendig zijn en ook reeds op Java overgangen worden gevonden. Misschien is het hier wel de plaats om aan te teekenen, dat Mr. Piepers van Java ook een geheel typisch exemplaar der variëteit *Petilia* Stoll, pl. 28, fig. 3 heeft medegebragt. Deze variëteit, die door *Cratippus* Felder, Sitz. Ber. Wien. Akad. 1860, p. 449, met den type wordt verbonden, is dus niet tot Australie beperkt.

Danais Plexippus L., Syst. Nat. Ed. X, p. 471.

Eriippus Cram. I, pag. 4, pl. 3 A, B.

Een man, niet van Amerikaansche voorwerpen, zooals Cramer die afbeeldt, verschillende. Daarmede komen trouwens ook exemplaren in onze collectie van Nieuw-Caledonie, Nieuw-Guinea en Amboina overeen. *Plexippus* schijnt zich langzamerhand over den geheelen aardbol te willen verbreiden. In Europa is zij als vlinder reeds meermalen waargenomen in Engeland, eens in Nederland (bij 's Gravenhage), in West-Frankrijk (Port-Vendée), in Spanje (bij Gibraltar); buitendien op de Canarische eilanden (zie Rebel, Ann. des Wien. Hofmuseum IX, 1 (1894), p. 34.

Java heeft zij nog wel niet bereikt (zie Mr. Piepers, Tijds. v. Ent. 38 p. V (2e verslag) maar Eschscholtz spreekt (Kotzebue's Reise p. 210, Ao. 1821), bij de afbeelding reeds van een voorkomen in China.

Cyllo Atrax Feld., Wien. Ent. Mon. VII, p. 122 (1863).

Melanitis Atrax Semper, Schmett. d. Phil. I. Afl. 1, p. 41, pl. 9, fig. 5 ♂, fig. 6 ♀.

Een wijfje.

Het komt ons voor, dat *Atrax* eene minder ontwikkelde, ontaarde variëteit is van *Constantia* Cram. II, p. 57, pl. 133 A, B, van de Molukken. Semper's afbeelding is te hard,

Orsotriaena Medus Fabr., Syst. Entom. p. 488. — Semper, Schmett. d. Phil. I, p. 44 en p. 426.

Pap. Doris Cram. IV, p. 341, pl. 362 C, D.

Een afgevlogen wijfje.

Medus moet, als genus *Orsotriaena* Wallengrèn, in ieder geval van *Mycalesis* worden afgescheiden.

Hypolimnas Bolina L., Syst. Nat. Ed. X p. 479; id., Mus. Lud. Ulr. p. 295 (verg. *Aurivillius*, Rec. Crit. p. 96).

Slechte exemplaren, die met Semper's afbeeldingen in de Schmett. d. Phil. I, pl. 23, fig. 7, pl. 24, fig. 4 het meest overeenkomen en geene aanleiding tot eenigerlei opmerkingen geven.

Hypolimnas Alimena L., Syst. Nat. Ed. X p. 478. — Cramer III, p. 46, pl. 221 A—C.

Een wijfje; om de uitgebreidheid van de witte teekening der bovenzijde zou het tot de variëteit *Heteromorpha* Röber, Tijds. v. Ent. 34, p. 306 behooren maar de blaauwe teekening is zelfs smaller dan op de aangehaalde afbeeldingen van Cramer.

Semper vermeldt deze soort niet van de Philippijnen.

Het komt ons voor dat de kenmerken, die deze soort van alle variëteiten der voorgaande scheiden, nog niet voldoende in het licht zijn gesteld. Wat echter de wijfjes betreft, zoo is het moeilijk die voldoende aan te geven.

Precis Ida Cram I p. 66, pl. 42 C, D; IV p. 167, pl. 374 C, D.

Een wijfje, in kleur en teekening vrij wel overeenkomende met de laatstaangehaalde afbeelding van Cramer, alleen nog iets grooter. Onder de vele voorwerpen dezer soort, door Mr. Piepers op Java verzameld, was er trouwens nooit een, dat met de eerstvermelde figuren overeenkwam. Waarschijnlijk zullen zij wel als niet zorgvuldig moeten worden beschouwd.

Cramer geeft de herkomst van zijne *Ida* niet naauwkeurig op. Dat overigens *Iphita* Cramer niet specifiek van *Ida* zou verschillen, wordt hoe langer hoe twijfelachtiger.

Pieris Lyncida Cram., II p. 52, pl. 131 B.

Een exemplaar (♂) dat, niet, zooals men het eerst zou verwachten, overeenkomt met het Philippijnsche ras dezer soort (*Andrea* Eschsch., Semper), maar met de variëteit *Enarete* Boisd. Spec. Gen. I, p. 480. Het exemplaar is alleen iets kleiner dan de zeer typische, met Boisduval beschrijving overeenkomende voorwerpen onzer collectie van West-Borneo. Of de variëteit *Enarete* wel op de Molukken voorkomt, zooals Boisduval beweert is onzeker. Ribbe vermeldt haar Iris II, p. 187 enz.) niet van Ceram, wel *Ada* Cram IV, p. 142, pl. 363 C, D; die waarschijnlijk het Moluksche ras van *Lyncida* is. De exemplaren van *Lyncida* van Malakka en Sumatra die wij zagen, behooren niet tot *Enarete* maar tot de variëteit *Eleonora* Boisd., die ook niet van de Molukken komt.

Men zie overigens over *Pieris Lyncida* de aantekeningen Tijds. v. Ent. 33, p. 272 en 34, p. 24.

Van deze gelegenheid zij nog gebruik gemaakt om aan te teekenen, dat Mr. Piepers van Java een ♂ van *Lyncida* heeft medegebragt die, overigens met de gewone Javaansche voorwerpen overeenstemmende, zich onderscheidt door vrij sterk geel getinte onderzijde der achtervleugels, meer nog dan de voorwerpen van Celebes (var. *Lycaste* Felder).

Terias Hecabe L., Syst. Nat. Ed. X, p. 470.

Twee mannen; het zijn gewone exemplaren, wat kleiner dan de afbeelding in Midden-Sumatra, Lepidoptera, pl. I, fig. 6, p. 23, maar overigens daarmede overeenkomende.

Semper is waarschijnlijk de eerste die in de Schmetterlinge der Philippinen I, p. 252, de aandacht heeft gevestigd op een kenmerk dat de mannen der meeste oostersche soorten van *Terias* bezitten, en dat dan bestaat in de aanwezigheid eener grovere, afwijkend gekleurde beschubbing, op de onderzijde der voorvleugels, aan beide zijden van den binnenrand der middencel of alleen aan diens buitenzijde. Bij *Brigitta* ♂ en bij *Harina* ♂ ontbreekt het kenmerk geheel. De laatstgenoemde soort onderscheidt zich buitendien doordat ader 8 der achtervleugels lang vóór het eind van den voorrand,

reeds bij diens midden uitloopt en dat hunne aderen 6 en 7 vrij ver van elkander ontspringen, even ver als 5 van 6 is verwijderd. Bij *Hecabe* en *Brigitta* is dit niet het geval.

Hier zij nog aangeteekend dat ook *Ter. Laeta* en *Venata* zich, in beide seksen, van *Ter. Hecabe* en *Brigitta* onderscheiden door den zeer nabij dien van 6 en 7 gelegen oorsprong van ader 5 der achtervleugels; deze drie aderen ontspringen bijna uit één punt. Bij de beide laatstvermelde soorten is ader 5 aan haar begin vrij ver verwijderd van 6, die met 7 bijna uit één punt komt.

Terias Alitha Felder, Wien. Ent. Monatschr. VI, p. 289 (1862). — Snellen, Tijds. v. Ent. 33, p. 274, pl. 11, fig. 3 ♂, (achterrandsrand der achtervleugels te hoekig).

Vier mannen. Zij zijn kleiner dan de Celebaansche in onze collectie.

De man van deze soort heeft op de onderzijde der voorvleugels, aan de beide zijden van den binnenrand der middencel, eene grovere grijze beschubbing en ader 5 der achtervleugels ontspringt in beide seksen, ver van de genoegzaam uit één punt komende aderen 6 en 7. Hunne ader 8 loopt aan het eind van den voorrand uit.

Papilio Dohertyi Rippon, Ann. and Mag. of Nat. Hist., Ser. 6, vol. XI, p. 294 (1893).

Pap. Vordermani Snell., Tijds. v. Ent. 37 (1895) p. 191.

Deze vlinder is wel de belangrijkste der kleine bezending. Hij werd, wat mij onbekend was, ruim een jaar vóór de beschrijving in het Tijdschrift door den heer Rippon gepubliceerd. Merkwaardig is en blijft altijd de bij den man althans, steeds geheel donkere bovenzijde maar uit de opmerkingen bij de beschrijving van den heer Rippon, die over een veel aanzienlijker materiaal kon beschikken dan het onze, kan worden opgemaakt, dat later wel zal blijken dat *Dohertyi* als eene lokale variëteit van *Nephareus* Gray beschouwd moet worden.

Daar *Dohertyi* op de platen van het werk van den heer Rippon, *Icones Ornithopterorum*, eene plaats zal vinden, is het onnoodig buitendien nog eene tweede afbeelding hier te leveren.

- Papilio Polytes** L., Syst. Nat. Ed. X p. 460, No. 7; id., Mus. Lud. Ulr. p. 186 (♀) — Aurivillius, Recensio Critica p. 11.
Pap Pammon L., Syst. Nat. Ed. X p. 460, No. 8; id., Mus. Lud. Ulr. p. 189 (♂) — Auriv., l. c. p. 13.

Twee slechte mannelijke exemplaren, die merkwaardig goed overeenkomen met de door Mr. Piepers op Celebes verzamelde. Het wijfje van het Celebaansche ras is afgebeeld door den heer Oberthür, Etud. Ent. IV, p. 48, pl. VI, fig. 4.

Dat *Theseus* Cram., *Alphenor* Cram. en *Nicanor* Feld. (zie de citaten in Kirby's Catalogus), geene van *Polytes* verschillende soorten vormen, mag thans wel als uitgemaakt worden beschouwd. Het blijkt trouwens ook duidelijk uit eene reeks van 52 exemplaren van verschillende landen in onze collectie. Intusschen moet worden opgemerkt dat het, in het Tijds. v. Ent. 32, p. 394, als van Nieuw-Guinea afkomstige wijfje van *Polytes* vermelde exemplaar, inderdaad een wijfje van *Pap. Ambrax* Boisd. is. *Polytes* schijnt op Nieuw-Guinea niet voor te komen en door *Ambrax* te worden vervangen. Opmerkelijk is de overeenkomst tusschen vele wijfjes van *Ambrax* met de ongestaarte wijfjes van *Polytes*, zooals die op Halmahera en Ternate vliegen, terwijl de mannen toch zeer goed te onderscheiden zijn. Misschien is dit feit nog niet voldoende in het licht gesteld.

Papilio Severus Cram., III, p. 153, pl. 277 A, B.

Een slecht exemplaar. De witte band der achtervleugels die tot den binnenrand doorloopt, heeft boven ader 4 slechts een derde der breedte, bij Cramer's afbeelding vergeleken en bij den staarthoek der voorvleugels ziet men eene geelwitte streep, zooals die ook bij exemplaren van de Sangir-eilanden voorkomt.

Alles goed beschouwd, beginnen de grenzen tusschen *Severus* Cram. en *Hipponous* Feld.. Wien. Ent. Mon. VI p. 283; id. Novara p. 104, pl. 156 ook wel wat onzeker te worden; het is niet ondienstig, hierop te wijzen.

Papilio Rumanzovia Eschscholtz, Kotzeb. Reise p. 204, pl. 2, fig. 4,
Tijdschr. v. Entom. XXXIX.

a, b (♀) (1821) — Semper, Schmett. der Phil. I p. 279, pl. B, fig. 9 (rups en pop) (1892).

Pap. Krusensternia Eschsch. p. 205, pl. 3, fig. 5, a, b (♂) — Oberthür, Trans. Ent. Soc. of Lond. 1879, p. 229.

Pap. Emalthion Hübn., Samml. Exot. Schmett. (na 1822).

Een man, geheel met Eschscholtz' afbeelding overeenkomende; alleen zijn de roode vlekken op de onderzijde der achtervleugels een weinig meer blaauwwit bestoven en ziet men aan hunnen staart-hoek op de bovenzijde een zwart, rood geringd vlekje. *Rumanzovia* is geene variëteit, zooals men naar Kirby's Catalogus zoude denken, maar het wijfje en daar de beschrijving eene pagina vroeger komt dan die van *Krusensternia*, heeft de eerste naam de voorkeur.

Emalthion Hübner is een jonger naam; zie Semper, Schm. d. Phil. I, p. 17.

Pap. Neesius Zincken, in Kirby's Catalogus hier geciteerd, behoort bij *Nox*.

Rumanzovia, die ook op de Sangir-eilanden vliegt, schijnt op de Philippijnen volstrekt niet zeldzaam te zijn (verg. Semper).

Papilio Agamemnon L., Syst. Nat. Ed. X p. 462, No. 21; id., Mus. Lud. Ulr. p. 204.

Een zeer groot wijfje van 92 mm. vlugt. Het heeft dus nog 2 mm. meer vlugt dan een wijfje van Celebes in onze collectie, ook is de spits der voorvleugels slechts weinig minder puntig dan daar, de staart der achtervleugels even lang en de groene vlekken eveneens. Zodoende komt het, behalve in grootte, vrij wel overeen met *Aegistus* Cram. II, p. 15, pl. 106 C, D (nec L.), volgens Dr. Aurivillius (Recensio Critica p. 24), de typische afbeelding van *Agamemnon* L.

De exemplaren van Sumatra, Nias, Java en West-Borneo in onze collectie zijn allen merkbaar kleiner en hebben grooter groene vlekken. Bij onze voorwerpen van de Molukken, en vooral bij die van de Salomons-eilanden, zijn de vlekken der achtervleugels (die ook op ader 4 korter gestaart zijn), kleiner dan die der voorvleugels, zelfs met een neiging om geheel te verdwijnen, zooals

met die der twee buitenste rijen geheel geschiedt bij de var. *Neupommeriana* Honrath. Berl. Ent. Zeit. 31 (1887) p. 350, pl. VI, fig. 4. Die variëteit vliegt echter niet in Duitschland, zooals men welligt naar den naam zou vermoeden, maar op Nieuw-Britannië.

Hier zij nog aangeteekend, dat de in dit Tijdschrift, deel 37, p. 71, pl. 3, fig. 3 beschreven en afgebeelde variëteit ook op het Leidsch Museum van Borneo, en in de collectie van den heer Oberthür uit China aanwezig is.

HETEROCERA.

Euchromia Polymena L., Syst. Nat. Ed. XII, I, 2 p. 806, No. 40. — Cramer, I p. 20, pl. 13 D.

Twee exemplaren. De vlekken der schouderdeksels zijn rood (echter wit aan den wortel, gelijk veelal ook bij exemplaren van Celebes), de eerste ring van het achterlijf is geelwit, op den rug roodgeel en alleen de ringen 4 en 5 rood. Zij behooren dus tot *Celebensis* Butler, Journ. of the Linn. Soc. of London XII, p. 364, die ik echter niet anders dan als een lokaal ras der tamelijk variabele *Polymena* kan beschouwen.

Op Cramer's afbeelding zijn ook slechts twee ringen van het achterlijf rood en hij geeft het vaderland van zijn origineel wel verkeerd op als te zijn «Kust van Guinee.»

Nyctemera Latistriga Snell., Tijds. v. Ent. 22 (1879), p. 72, pl. 6, fig. 5; id., 28 p. 38 (1885); id., 32 p. 396 (1889).

Drie exemplaren. Zij verschillen eigenlijk niet van de Javaansche in onze collectie. De (stijve en harde) afbeelding in het Tijdschrift is naar exemplaren van Celebes gemaakt. Bij deze is de witte dwarsband der voorvleugels smaller, ook duidelijker door het donkere aderbeloop in vlekken verdeeld, zoo mede de vaalzwarte rand der achtervleugels breeder dan bij voorwerpen van Java, Sumatra en Nias.

Dr. Staudinger verzendt *Latistriga* ook als *Nyct. Albicostata* s. in litt.

Nyctemera Evergista Cram., IV, p. 155, pl. 369 E.

Abraxas Evergistoria Guenée, Uran. et Phalén. II p. 203.
(naar Cramer beschreven).

Een wijfje. *Evergista* schijnt zeer te variëeren en *Aeres* Boisd., Astrolabe, p. 198, zoo mede *Agagles* id., p. 198, zullen welligt daarmede moeten worden vereenigd, misschien zelfs wel *Mülleri* Snell. v. Voll, Bijdrage p. 7 (*Carissima* Swinhoe, Trans. Ent. Soc. of Lond. 1891, p. 477, pl. 19, fig. 1. — Hampson, Moths of India II, p. 46), maar wij hebben nog geen Moluksch mannetje gezien dat bij onze beide wijfjes van Ceram en de Talaut-eilanden kan gebracht worden en dus zij dit vermoeden slechts met groot voorbehoud geuit.

De genera *Deilemra* en *Nyctemera* verschillen niet. Het hoofonderscheid dat Hampson vermeldt, bestaat eigenlijk niet. De aanhangsel der voorvleugels is bij beiden even lang.

Tot stichting van hen, die aan Hübner's Verzeichniss eenige wetenschappelijke waarde willen toekennen en er iets meer in zien dan een zeer onbeholpen Catalogus, zij hier nog aangeteekend, dat de soorten van *Nyctemera* tweemaal in het boekje voorkomen, eens op p. 178 onder den «coitus»-naam «*Nyctemerae*» en vervolgens op p. 306 onder den naam: «*Orphani*», doorspekt met allerlei willekeurige naamsveranderingen en drukfouten. Daar de naam *Leptosoma* Boisd., Snell. v. Voll. niet in aanmerking kon komen, moet in dit geval Walker, Cat. 2, p. 391 (1854) als auteur van het genus gelden.

29 Februari 1896.